

Marta Burguet Arfelis

Doctora en Ciències de la Educació per la Universitat de Barcelona, amb el tema *'Discursos sobre la pau en una societat plural. Gestió de conflictes i el seu tractament pedagògic'* (1998). Postgrada en Mediació i Resolució de Conflictes. Autora de diverses publicacions, entre elles: *El educador com a gestor de conflictes* (Bilbao, 1999), *Conflictologia i educació* (Barcelona, 2003), *Construïm la pau* (2006). Membre de la Universitas Albertiana. Professora associada de la Universitat de Barcelona, Facultat de Pedagogia. Docent en postgraus i màsters de mediació i resolució de conflictes de la Universitat de Barcelona, Universitat Ramon Llull, Universitat Oberta de Catalunya, Universitat Jaume I de Castellón, Universitat de València i Universitat de l'Ecuador. Coordina el Màster Internacional en Resolució de Conflictes de la UOC i el Postgrau sobre Democràcia i Educació en Valors de la Universitat de Barcelona.

RE-CONCILIACIÓ versus DIVISIÓ

Congrés Internacional de Conflictologia
Universitat Oberta de Catalunya
Barcelona, 22 i 23 d'octubre de 2007

La ciutadania cada cop sembla incrementar els nivells de conflicte. Tot i així, cal tenir present que les societats actuals mesuren aquest indicatiu, cosa que anys enrera era un índex no quantificat empíricament. El cert és que avui en dia dediquem una ciència com la Conflictologia a l'estudi dels conflictes. Tot allò que ens aturem a estudiar és ja indicatiu que hem fet unes passes prèvies. En primer lloc, ser-ne conscients d'aquesta realitat, que no vol dir que no hi fos fa anys, però que ara en prenem més consciència i dediquem una part de les investigacions a estudiar-la per veure com podem contribuir-hi per construir comunitats humanes pacífiques i harmòniques.

La Conflictologia en les seves diferents branques s'ha dedicat a l'estudi dels conflictes de tota mena: des dels armats, internacionals, entre veïns, a nivell laboral i empresarial, en famílies... A voltes, quan fem un estudi de la part aquàtica i subaquàtica dels conflictes, arribem a copsar que al capdavant de la major part d'ells s'hi soteren raons interpersonals o personals. Vet aquí que podem dir-ne conflictes intrapersonals –de la persona amb si mateixa- i interpersonals –dels uns envers els altres-.

Al capdavant d'ambdues tipologies hi ha possiblement un rerefons de saber que alguna cosa ens divideix. Si al trasfons d'un conflicte internacional sabem que hi ha divisió entre les persones o els dirigents d'aquells països, també al trasfons d'un conflicte laboral sabem que la divisió hi és present. Una divisió que és el motor de fons dels conflictes. Per tant, podríem concloure que la divisió amb un mateix, la divisió interna que vivim, és el rerefons dels conflictes amb nosaltres mateixos. Perquè una cosa és la diferència i l'altra la divisió. Que som tots diferents és una obvietat. Però la diferència no suposa

necessàriament divisió. Estem dividits quan estem trencats. A voltes, quan el nostre cor ens diu una cosa, el nostre cap una altra, el nostre entorn n'espera una altra de nosaltres mateixos, i les percepcions que tenim dels del voltant ens sembla que en són unes altres... el decalage entre el que vivim, el que palpem, el que sentim, el que diem, i el que al capdavant acabem fent... és una de les grans fonts de divisió.

Quan ens sentim dividits, podríem dir que estem un xic esquinçats, que sentim que ens estiren –o ens estirem- per diferents bandes, per diferents cantons... i això suposa un grau elevat de distorsió en l'harmonia personal.

Potser aquesta branca dels trencaments personals l'atribuïm més aviat a la psicologia, i ben lluny de la Conflictologia voler acaparar una àrea professional que no li pertoca. En tot cas, la finalitat és treballar conjuntament amb psicòlegs i filòsofs per contribuir a sentar les bases de la felicitat i harmonia personals per tal que si ens sentim bé amb nosaltres mateixos, la nostra interrelació amb els altres no hagi de gemegar perquè sigui establerta des de l'harmonia.

Heus aquí que volem presentar un treball en la línia de la re-conciliació amb un mateix. Una re-conciliació que contribuirà a assegurar la pau. Perquè la pau no és el final del camí –com molts filòsofs afirmen- sinó tan sols una passa. El final podríem dir que és la re-conciliació, la festa –com també diuen altres pensadors- és a dir, allò que ens uneix en igualtat, l'espai on les diferències –tot i ser-hi- ja no són element de divisió, l'espai on els diferents són tractats en igualtat de condicions perquè se saben iguals en el més essencial: en el fet de compartir existència comuna, de saber-se germans en l'existència.

En aquesta línia, des de diferents filosofies de pensament, s'ha volgut treballar en la reconciliació. Presentem el treball que des del pensament realista existencial s'està duent a terme per sentar les bases per a viure reconciliats amb el que cadascú som, les bases per acceptar-nos tal i com som, lluny d'acceptacions resignades o perquè no tenim més remei, sinó fruit d'una acceptació joiosa del que cadascú és perquè, en definitiva, no teníem altra possibilitat de ser. Cadascú de nosaltres hem estat engendrats quasi per carambola còsmica. Ningú vam demanar que volguéssim existir. Ens hi hem trobat existint. Un cop aquí, tenim dues possibles postures a adoptar: passar-nos la vida barallats amb el fet d'estar existint, o bé agafar la pròpia vida en braços i viure-la.

Si Descartes deia “pienso, luego existo”, i poc després Pascal posava èmfasi en el “siento, luego existo”, a mitjans del segle XX el Dr. Rubio proposava adonar-nos-en que per pensar i sentir cal abans estar existint. És a dir, fonamentava l'existència en primer lloc i com a gratuïtat total i inesperada. Existim perquè en un moment concret es van creuar un òvul i un espermatozou. Si se n'haguessin creuat uns altres, cap de nosaltres avui estaríem aquí. Per tant, la nostra existència concreta és mera loteria. Adonats d'aquesta evidència, tenim un element més per estar reconciliats amb el nostre origen. Així és com, un cop reconciliats amb el que cadascú som, haurem fet les paus amb nosaltres mateixos: d'una banda, les paus amb el fet d'estar

existint tot i no havent-ho demanat; de l'altra, les paus amb el fet de ser com som –guerxos, jeperuts, desmemoriats, esquerps...- perquè d'una altra manera ja no seríem nosaltres sinó uns altres. És per això que el realisme existencial vol posar un primer fonament per viure la reconciliació amb un mateix. I des d'aquesta premissa, poder afavorir la reconciliació amb la pròpia història personal –doncs fruit d'una altra història, d'uns altres pares, d'uns altres esdeveniments anteriors al propi engendrament- cap de nosaltres no hi seríem. Però tampoc és una postura de quietisme i immobilisme, d'acomodació; sinó fruit de l'acceptació, i ja no malbaratant energies en contra pròpia, poder veure com transformar, en la mesura del que sigui possible, les nostres conductes, comportaments i desitjos.

Alhora, a partir d'aquesta premissa base, també es vol afavorir una tasca de reconciliació amb tot l'entorn. Perquè, de fet, aquell qui viu sense gemegar amb si mateix té més elements per viure sense gemegar amb els altres, per conviure-hi de forma harmònica. Qui viu molest amb ell mateix, sense acceptar-se tal i com és, traspasa aquesta divisió en la seva relació amb els altres.

En aquesta línia, volem presentar un treball obert d'investigació en el camp de la reconciliació amb un mateix i amb els altres. Una investigació que vol partir de l'aportació de les diferents disciplines, i que vol contribuir a gestar persones harmòniques, en pau amb si mateixes, joioses de ser qui són i com són, conciliades i conciliadores. Perquè, en definitiva, només els qui viuen conciliats amb si mateixos podran ser gestors de reconciliació cap als altres i ser bàlsams de conciliació mútua. Qui està crispat amb el que és, perd energies malhumorat i disconforme, i això afecta la seva manera de relacionar-se amb ell mateix i amb els altres.

Així doncs, restem oberts a recollir testimonis de reconciliació interpersonal, i alhora a difondre algunes de les evidències que poden contribuir a acceptar-se cadascú tal i com és i fer les paus amb nosaltres mateixos. Partim dels estudis que altres investigadors han fet ja sobre els ressentiments, els remordiments, les venjances, les malalties de l'ésser contràries a la humilitat òntica: orgull, vanitat, ambició, masoquisme. Recollint tots aquests estudis, i les aportacions del pensament realista existencial, volem oferir una línia d'investigació oberta en el terreny de la reconciliació amb persones dividides.

(www.realismoexistencial.org)

Marta Burguet i Arfelis
Dra. en Pedagogia
Barcelona